

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003866

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ № 79 від 14.09.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Троценко Олена Олександрівна

2. Olena Trotsenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-0317-2907

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 091

Назва наукової спеціальності: Біологія

Галузь / галузі знань: біологія

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Біологія

Дата захисту: 28-08-2026

Спеціальність за освітою: Географія

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Михайля Семенка, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16428

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Михайля Семенка, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Михайля Семенка, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.05

Тема дисертації:

1. Термічний режим темно-сірих опідзолених ґрунтів на плакорних і схилових місцезнаходженнях у Лісостеповій частині Харківської області
2. Thermal regime of dark gray podzolized soils on watershed plains and slopes in the Kharkiv Region Forest-Steppe

Реферат/анотація:

1. Об'єкт – особливості ґрунтових процесів у темно-сірих опідзолених ґрунтах плакорного і схилового місцезнаходжень Лівобережної України під впливом мінливості термічного режиму. Мета – встановити закономірності формування термічного режиму темно-сірих опідзолених ґрунтів плакорного і схилових місцезнаходжень із застосуванням сучасних засобів та технологій одержання, обробки й використання отриманої інформації впродовж року із заданим періодом вимірювань. Методи – польові, інструментальні польові, лабораторні, математико-статистичні. Теоретичні результати – встановлено закономірності сезонної та добової диференціації температури ґрунту у системі «атмосфера – поверхня ґрунту – ґрунтовий профіль» темно-сірих опідзолених ґрунтів за різних погодних умов; розкрито особливості вертикального

розподілу та сезонної динаміки вологості за профілю 0–120 см залежно від елементів рельєфу; виявлено асиметричність водного режиму та нівелювання регулюючої функції рельєфу в період сильної літньо-осінньої посухи. Практичні результати – розроблено науково-методичні принципи здійснення глибокопрофільного (0–120 см) онлайн-моніторингу температури ґрунту; створено передумови для прогнозування впливу сучасних кліматичних коливань на гідротермічний режим ґрунтів та оптимізації адаптивних агротехнологій (просторова диференціація строків сівби, адаптивне управління поливом та підживленням). Новизна – вперше встановлено закономірності просторової та профільної диференціації термічного режиму темно-сірих опідзолених ґрунтів під впливом рельєфу, температури повітря, вологості ґрунту та снігового покриву на основі автоматизованого моніторингу; вперше виявлено сезонну пульсацію лінії закипання карбонатів кальцію на плакорі з амплітудою 45 см; удосконалено положення щодо просторової диференціації гідротермічних процесів, довівши пряму залежність вологості ґрунту від рельєфно-зумовлених параметрів снігового покриву та відповідної глибини промерзання профілю ґрунту. Ступінь впровадження – розробку впроваджено у виробничу діяльність ТОВ «АГРОФІРМА «ПІСЧАНСЬКА» (Харківська обл.), Сквирської дослідної станції органічного виробництва НААН (Київська обл.), Полтавської ДСГДС ім. М.І. Вавилова НААН (Полтавська обл.), Інституту овочівництва і баштанництва НААН (Харківська обл.); результати інтегровано в навчальний процес Державного біотехнологічного університету. Галузь – сільське господарство.

2. Object – the characteristics of soil processes in dark-grey podzolized soils of plakor and slope positions in Left-Bank Ukraine under the influence of thermal regime variability. Aim – to establish the patterns of thermal regime formation in dark-grey podzolized soils of plakor and slope positions using modern means and technologies for the acquisition, processing, and utilisation of obtained information over the course of a year with a specified measurement interval. Methods – field, instrumental field, laboratory, mathematical-statistical. Theoretical results – patterns of seasonal and diurnal differentiation of soil temperature in the «atmosphere – soil surface – soil profile» system of dark-grey podzolized soils under varying weather conditions were established; the characteristics of vertical distribution and seasonal dynamics of soil moisture along the 0–120 cm profile depending on relief elements were revealed; asymmetry of the water regime and levelling of the regulating function of relief during severe summer-autumn drought were identified. Practical results – scientific-methodological principles for deep-profile (0–120 cm) online soil temperature monitoring were developed; preconditions for predicting the impact of contemporary climatic fluctuations on the hydrothermal regime of soils and for optimising adaptive agrotechnologies (spatial differentiation of sowing dates, adaptive irrigation and top-dressing management) were created. Novelty – for the first time, patterns of spatial and profile differentiation of the thermal regime of dark-grey podzolized soils under the influence of relief, air temperature, soil moisture, and snow cover were established on the basis of automated monitoring; for the first time, seasonal pulsation of the calcium carbonate boiling line on the plakor with an amplitude of 45 cm was revealed; the concepts regarding spatial differentiation of hydrothermal processes were refined, demonstrating a direct dependence of soil moisture on relief-determined parameters of snow cover and the corresponding depth of soil profile freezing. Implementation level – the development has been implemented into the production activities of LLC «AGROFIRMA «PISCHANSKA» (Kharkiv Oblast), the Skvyra Experimental Station of Organic Production of NAAS (Kyiv Oblast), the Poltava State Agricultural Experimental Station named after M.I. Vavilov of NAAS (Poltava Oblast), and the Institute of Vegetable and Melon Growing of NAAS (Kharkiv Oblast); the results have been integrated into the educational process of the State Biotechnology University. Field – agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Соловей В. Б., Троценко О. О. Термічні режими опідзолених ґрунтів схилих та рівнинних місцеположень. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Агрономія і біологія» //Б. 2024. № 2 (56). С. 57–66;
- 2. Соловей В. Б., Троценко О. О. Порівняльна морфолого-генетична характеристика опідзолених ґрунтів плакорного і схилих місцеположень. Агрохімія і ґрунтознавство //Б. 2024. Вип. 97. С. 4–17;
- 3. Соловей В. Б., Троценко О. О. Сучасні підходи та інструменти для вимірювання температури ґрунту та ґрунтового покриву. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Агрономія і біологія» //Б. 2025. № 1 (59). С. 109–116;
- 4. Соловей В. Б., Троценко О. О. Вплив гідротермічного режиму на міграцію карбонатів кальцію у темно-сірих опідзолених ґрунтах на схилах різних експозицій у Харківській області. Агрохімія і ґрунтознавство //Б. 2025. Вип. 98. С. 36–54;
- 5. Соловей В. Б., Троценко О. О. Сезонні зміни вологи темно-сірого опідзоленого ґрунту в умовах різної експозиції рельєфу Харківської області. Вісник аграрної науки //Б. 2026. Том 104 № 1. С. 71–79;
- 6. Соловей В. Б., Троценко О. О. Сучасний стан приладів вимірювання температури ґрунту. Виробництво сільськогосподарської продукції на основі smart-технологій : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет конф., смт.Глеваха, 30–31 березня 2023р. Глеваха, 2023. С. 91–95;
- 7. Троценко О. О. Термічні режими ґрунтів: роль у підвищенні родючості ґрунтів і якості сільськогосподарської продукції. Ґрунтовоагрохімічні дослідження як імператив для розвитку аграрного виробництва та розбудови України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 24 травня 2023 р. Харків, 2023. С. 106–109;
- 8. Соловей В. Б., Троценко О. О. Сучасний моніторинг температури ґрунту: автоматизація процесу та переваги використання. Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри : доповіді учасників міжнар. наук.-практ. конф., м. Миколаїв, 01–02 червня 2023 р. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 155–158;
- 9. Соловей В. Б., Троценко О. О. Перспективні системи моніторингу гідротермічного стану ґрунту: практичне застосування та переваги для агрономів. Інноваційні наукові дослідження в аграрному секторі України та країн ЄС : матеріали Міжнар. наук. конф., Польща, м. Влоцлавек, 6–7 вересня 2023 р. Влоцлавек : Балтія, 2023. С. 36–39;
- 10. Соловей В. Б., Троценко О. О. Інтеграція автоматизованих систем вимірювання температури ґрунту в цифрові платформи агровиробництва. Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена 90-річчю з дня народження професора Г.П. Жемели : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 30 вересня 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. С. 234–236;
- 11. Соловей В. Б., Троценко О. О. Глибокопрофільні дослідження температурного стану ґрунтів. Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій : матеріали XXIV Міжнар. наук.-практ. форуму (м. Львів, 04–06 жовтня 2023 р.). Львів, 2023. С. 299–302;
- 12. Соловей В. Б., Троценко О. О. Вивчення термічних режимів темносірих опідзолених ґрунтів Харківського Лісостепу: міждисциплінарний підхід та освітні перспективи. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XV: Наукові пошуки в контексті викликів і конфліктів / ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький. Конін; Ужгород; Перемишль; Херсон : Посвіт, 03 листопада 2023. С. 224–226;
- 13. Троценко О. О. Ґрунтові термосенсиори для оптимізації вирощування баштанних культур з елементами точного землеробства. Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 29–30 листопада 2023 р. Харків : ДБТУ, 2023. С. 207–210;
- 14. Соловей В. Б., Троценко О. О. Сучасний світовий досвід та перспективи моніторингу температури ґрунту. Моніторинг ґрунтів: пріоритети досліджень для сприяння відновленню України : матеріали

Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 04 грудня 2023 р. Київ, 2023. С. 10–11;

- 15. Solovei V., Trotsenko E. Integration of automated systems in the agricultural sector: process management optimization. 7th International Cukurova Agriculture and Veterinary Congress, Türkiye, Adana, March 9–10 2024. P. 933–936;
- 16. Троценко О. О. Ефективність реляційних баз даних у дослідженнях температурного режиму ґрунту та повітря. Наукові досягнення у дослідженнях молоді з вирішення актуальних запитів ґрунтознавства та агрохімії : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 30 травня 2024 р. Харків, 2024. С. 103– 106;
- 17. Троценко О. О. Система моніторингу і аналізу даних про температурний режим ґрунту та ґрунтового покриву. Моніторинг ґрунтів: реалії, виклики, перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 липня 2024 р. Київ, 2024. С. 111–112;
- 18. Троценко О. О. Просторова варіабельність температури ґрунту під озимою пшеницею. Внесок молодих учених у розвиток ґрунтознавчо–агрохімічної науки та забезпечення сталого розвитку аграрної сфери : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 29 травня 2025 р. Харків, 2025. С. 83–87;
- 19. Соловей В. Б., Троценко О. О. Різноглибинне дослідження температурного режиму ґрунтів цифровими датчиками. Таврійський науковий вісник. Сільськогосподарські науки. 2023. № 131. С. 211–219.

Наукова (науково-технічна) продукція: нові знання, спрямовані на вдосконалення методів вивчення термічного режиму ґрунту та оптимізації адаптивних агротехнологій (просторова диференціація строків сівби, адаптивне управління поливом та підживленням

Соціально-економічна спрямованість: раціональне використання ґрунтів

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U108398; 0121U108399

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соловей Вадим Борисович

2. Vadym B. Solovei

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.н.с., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9820-1780

Додаткова інформація: Scopus ID: 59166564600

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Михайля Семенка, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смага Іван Степанович
2. Ivan S. Smaha

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9000-3832

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбань Вадим Анатолійович
2. Vadym A. Horban

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8288-6153

Додаткова інформація: [https://www.webofscience.com/wos/author/record/D-1609-2016;](https://www.webofscience.com/wos/author/record/D-1609-2016)
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=sfMAwtsAAAAJ&hl;>
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218565022>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коляда Валерій Петрович
2. Valerii P. Koliada

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.д., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2682-5687

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Михайля Семенка, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Захарова Марина Анатоліївна

2. Maryna A. Zakharova

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.д., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1140-5017

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Михайля Семенка, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Пліско Ірина Владленівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Пліско Ірина Владленівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Білоконь Ольга Олександрівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна